

TRANSATLANTIC TRENDS

www.transatlantictrends.org

communitas
foundation

www.communitas-bg.org

www.cls-sofia.org

ТРАНСАТЛАНТИЧЕСКИ ТЕНДЕНЦИИ 2012: БЪЛГАРИЯ НА ФОКУС

~ Българите харесват ЕС, но не мислят, че членството в съюза се е отразило позитивно на икономиката на страната; Меркел е оценена позитивно заради лидерската си роля в справянето с икономическата криза, но не и начина, по който българските политици реагират на кризата; Въпреки че не харесват политиките на собствената си страна, повечето български респонденти не са склонни да подкрепят по-голяма намеса на ЕС във вътрешните икономически и бюджетни политики; Българите са сред най-позитивните към Русия, но и към другите страни от ЕС – харесват и Германия, и Гърция ~

Икономическата криза, ЕС и еврото

Трансатлантически тенденции 2012 показва, че нарастват хората и от двете страни на Атлантика, които се чувстват лично засегнати от икономическата криза. 89% в Португалия, 88% в Румъния и 83% в Словакия вече споделят, че икономическата криза им се е отразила лично (през 2011 г. са били съответно 80%, 86%, 78%). Българските респонденти са най-засегнати (89%) според собствените им представи, въпреки че тук няма покачване спрямо миналата година.

Въпреки икономическата криза 61% от европейците все още оценяват членството в ЕС като позитивно за икономиките им. В България 88% от респондентите имат позитивно отношение към ЕС, но само 47% смятат, че членството в съюза се е отразило позитивно на българската икономика (по-ниска оценка има само в Обединеното кралство, където едва 40% биха оценили членството като икономически позитивно). От друга страна мнозинството от българските респонденти (72%) не одобряват начина, по който страната ни реагира на икономическата криза, а за сметка на това са сред европейците, които силно одобряват реакцията на европейските институции по икономическата криза (63% одобрение). Въпреки

като цяло позитивните оценки на европейските институции в перспективата на икономическата криза (48% одобрение в ЕС 12), подкрепата за прехвърляне на повече власт върху икономическите политики от националните правителства към общностните институции е много ниска (37% от респондентите в ЕС 12 биха подкрепили подобно действие). Най-скептични са респондентите от Обединеното кралство – само 15% биха приели ЕС да има повече власт върху националните икономически и бюджетни политики. В Германия подкрепата е най-висока – 53%. Българските респонденти в мнозинството си (57%) биха предпочели страната да запази властта си по отношение на икономическите си политики.

Одобрението на европейските респонденти към действията на институциите на съюза е по-ниско от одобрението към действията на германския канцлер Ангела Меркел. 52% от европейците одобряват начина, по който Ангела Меркел се справя с икономическата криза, но има видимо северно-южно разделение в тази оценка. Одобрението е най-високо в Нидерландия (74%), Франция (64%), Германия (63%) и Швеция (61%), а неодобрението е най-високо в Италия, Испания (63%) и Португалия (61%), трите страни най-тежко засегнати от икономическата криза. Любопитното е, че по този въпрос България се оказва на север – 66% от респондентите одобряват действията на Меркел по отношение на икономическата криза. Българските респонденти са и най-позитивно (88%) настроени към Германия, въпреки че като цяло българите са по-склонни да изразяват позитивни нагласи към другите страни – те са най-позитивни и към Гърция (53%), която иначе не се радва на позитивни нагласи от страна на другите европейски страни. Най-негативни са нагласите към Гърция в Германия (75%) и Словакия (81%).

Еврото се сблъсква с доста по-негативно обществено мнение от ЕС като цяло – 57% от европейските респонденти казват, че еврото се е отразило (или би се отразило) лошо на националните им икономики. 45% от българските респонденти смятат, че еврото би им се отразило зле. На въпроса дали страните им трябва да напуснат еврозоната всеки четвърти в Испания (27%) и в Германия (26%) би подкрепил подобно решение. В Германия едва 19% предпочитат да продължат да използват еврото и като цяло европейците са разделени в оценката си като запазването на еврото се радва на най-голяма подкрепа в Португалия (34%), Франция (33%) и Испания (30%).

Въпреки че повечето респонденти не одобряват политиките на собствените си правителства по отношение на икономическата криза, все пак мнозинствата биха подкрепили още от същите политики. Половината (50%) от респондентите в страните-членки на ЕС подкрепят допълнително съкращаване на публичните разходи, 58% от американските респонденти също биха подкрепили такава политика. Най-висока е подкрепата за съкращения сред респондентите в Португалия (75%), Франция (65%) и Италия (65%). Българите като че ли са раздвоени по тази тема – повечето (42%) подкрепят допълнителни съкращения, 37% биха подкрепили запазването на настоящите нива, а 11% даже са за увеличаване на публичните разходи.

Тази година *Трансатлантически тенденции* попита респондентите от двете страни на Атлантика дали, според тях, икономическата система е справедлива. Според мнозинството от респондентите (76% в Европа и 64% в САЩ) икономическата система не действа справедливо за всички, а напротив – придобивките се разпределят между малко. В България това усещане за несправедливост на икономическата система се споделя от 86% от респондентите и едва 6% (най-малко в Европа) са склонни да приемат, че икономическата система е като цяло справедлива.

Трансатлантически и глобални теми

Според *Трансатлантически тенденции 2012* (www.transatlantictrends.org) 82% от европейците имат позитивно отношение към настоящия американски президент. Попитани за Мит Ромни, кандидатът на Републиканците, 38% от респондентите или нямат мнение, или отказват да отговорят, 39% не го одобряват, а само 23% имат позитивно мнение. Мнозинството европейци (75%) биха гласували, ако можеха, за Барак Обама на американските избори през ноември. Само 8% биха подкрепили Мит Ромни. Най-силна е подкрепата за Обама във Франция (89%) и в Германия (87%), а най-слаба – в България (40%) и Полша (35%).

Трансатлантическите отношения се запазват стабилни – 63% от американските респонденти и 66% от европейските смятат, че страните имат достатъчно общи ценности, за да си сътрудничат по международните проблеми. Изследването открива, че европейците и американците все още се възприемат като важни съюзници. 61% от европейските респонденти казват, че САЩ са по-важни за националните им интереси от Азия. 55% от

американците също приемат Европа като по-важна от Азия, което е обрат спрямо 2011, когато американците виждаха Азия като по-важна от Европа. Въпреки продължаващия дебат за разпределението на тежестите в алианса, мнозинството (58%) в ЕС продължават да виждат НАТО като „същностно важна“ за сигурността им, въпреки че американците, които споделят това мнение, са спаднали с 6 процента до 56%.

Всички страни показват загриженост за ядрен Иран, но мненията се различават по това как да се предотврати заплахата. 80% от европейците и 79% от американците казват, че са тревожни, 61% от руснаците също споделят тревогата. Повечето респонденти от ЕС (34%) и от Русия (33%) биха предпочели да се предложат на Иран икономически стимули, а не да се предприемат военни действия, докато повечето американци (32%) предпочитат налагането на икономически санкции.

Въпреки че американците и европейците се разминават по отношение на действията в Ирак и Афганистан, мненията им съвпадат за интервенцията в Либия – 48% от европейците и 49% от американците определят действията в Либия като правилни. Швеция (56%) и България (55%) са единствените страни от изследваните 12 страни-членки на ЕС, в които мнозинствата одобряват действията в Ирак и в Афганистан. Трансатлантическите мнозинства обаче, смятат, че страните им трябва да останат встрани от конфликта в Сирия. 59% в ЕС, 55% в САЩ и 57% в Турция смятат, че трябва изобщо да не се бъркат в конфликта.

Русия

За първи път изследването *Трансатлантически тенденции* включва и Русия. Отношението към нея се преобърна от позитивно към негативно и от двете страни на Атлантика. Само 42% от американците и 37% от европейците имат позитивно отношение към Русия. Единствените мнозинства в Европа с позитивно отношение към Русия са в България (78%, което обаче е спад спрямо 2011, когато са били 88%) и в Словакия (64%). За сметка на това руснаците имат по-скоро позитивно отношение към другите. Половината от руснаците имат позитивни нагласи към САЩ, а 64% към ЕС. 75% от европейците и 60% от американците казват, че не са убедени, че руските избори отразяват волята на избирателите. Повечето руснаци (46%) споделят, че нямат доверие в собствените си избори, но 43% имат.

Трансатлантически тенденции е ежегодно проучване на американското и европейското обществено мнение, което се провежда вече за 11-ти път. Анкетите са проведени от TNS между 2 и 27 юни, 2012 в САЩ, Турция и Русия (за първи път), както и в 12 страни-членки на ЕС: България, Германия, Испания, Италия, Нидерландия, Обединеното кралство, Полша, Португалия, Румъния, Словакия, Франция и Швеция. Изследването е по проект на *German Marshall Fund* (GMF) на САЩ в сътрудничество с *Compagnia di San Paolo* в Торино, Италия, с допълнителната подкрепа на Фондация *Liso-Americana*, Португалия, Фондация *BBVA*, Испания, Фондация *Communitas*, България, Министерство на външните работи на Швеция и Фондация *Отворено общество*.

Контакт:

Мила Минева (София) milla@cls-sofia.org, 9818926, 9861433

За пълния доклад, методология и данни виж:

www.communitas-bg.org

www.cls-sofia.org

www.transatlantictrends.org

За данни от предишните изследвания виж:

www.transatlantictrends.org